

Nr 78.

Av herr **Månsson** i Erlandsro **m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för tryggande av inhemsk sockerbetsodling och sockerindustri.

Under 1925 har prisläget å socker i hög grad försämrats. Enligt kommerskollegii sammanställningar i »Ekonomisk översikt» har sålunda New-York-noteringen å socker (centrifugal 96°) minskats med 5,1 cents pr lb under 1924 till 3,9 cents pr lb i medeltal för månaderna oktober—november 1925, vilket omräknat i kronor pr 100 kg. betyder en prisreduktion från 42 kr. år 1924 till 32 kr. i slutet av 1925. Den inhemska sockernoteringen (Malmö-noteringen) uppvisar enligt samma källa en nedgång i partipriset å socker från 76 kr. pr 100 kg. år 1924 till 57:29 kr. under oktober—november 1925, en reduktion av priset i jämförelse med 1924 av icke mindre än 25 %. Sockerpriset år 1913 var enligt angivna Malmö-notering 58:38 kr. pr 100 kg., varför alltså priset å socker i slutet av 1925 fallit under 1913 års prisnivå.

I samband med denna reduktion av sockerpriset har priset å sockerbetor av 1925 års skörd sjunkit under 2:20 kr. pr 100 kg. betor av 16 % sockerhalt, d. v. s. under det pris, som betalades för betor av denna sockerhalt åren närmast före världskriget. Då hänsyn toges till penningvärdets försämring sedan 1914, betyder detta, att sockerbetsodlingen under 1925 fått nöja sig med ett betpris, som i själva verket legat omkring $\frac{1}{3}$ lägre än under åren närmast före kriget.

Enligt på sockermarknaden sakkunnigas omdöme äro utsikterna till en snar förbättring av världsmarknadspriset å socker ingalunda ljusa. Kriget mellan betsocker och rörsocker är i full gång, och detta krig skärpes ytterligare genom att vissa sockerproducerande länder, såsom Tjeckoslovakiet och Polen, genom exportpremier o. dyl. åtgärder kraftigt understödja exporten av socker.

Dessa exceptionella förhållanden på sockermarknaden medföra givetvis den största fara för vår inhemska sockerproduktion och hota att alldeles lamslå denna. Att upprätthålla odlingen av sockerbetor till ett pris, som är t. o. m. lägre än under åren närmast före 1914, är omöjligt för det sockerbetsodlande jordbruket i vårt land. Vi vilja blott i detta sammanhang anföra, att priset å jordbrukets övriga viktigare saluprodukter nu är från 20 å 30 % till för vissa animaliska produkter över 50 % högre än före kriget och att genom stegringen av priset å arbetskraft och produktionsförmödenheter kostnaderna för betodlingen ökats med 50 å 60 % i jämförelse med åren närmast före världskriget. Även

sockerindustrien arbetar givetvis med avsevärt högre arbetslöner och övriga driftskostnader än före 1914.

För så vitt inga åtgärder företagas från det allmännas sida har vår inhemska betodling och sockerindustri enligt vårt förmenande föga utsikter att bestå i den hårda konkurrens, som sockermarknadens nuvarande läge framtvingat. Den inhemska sockerproduktionens fortbestånd är emellertid av så stor och vital betydelse för hela vår folkhushållning, att nedläggningen av denna produktion måste betecknas såsom synnerligen olyckligt ur nationalekonomisk synpunkt.

Såsom belysande exempel på den inhemska sockerproduktionens betydelse för vårt näringsliv vilja vi blott anföra följande.

År 1925 omfattade landets sockerbetsodling inalles 32,690 hektar, och sockerbetsskörden under detta år har av statistiska centralbyrån preliminärt beräknats till ett värde av 31,229,000 kronor.

Framförallt ha sockerbetsodlingen och sockerindustrien stor betydelse på grund av de arbetstillfällena och arbetsinkomster, som de tillföra det svenska folkhushållet. Ensamt arbetet för sockerbetornas skötsel och upptagning representerar enligt under 1925 gällande lönesatser och med ovan angivna odlingsareal en arbetsinkomstsumma av omkring 9 mill. kronor. Enligt uppgift från Svenska sockerfabriksaktiebolaget uppgå arbetslönerna vid detta bolags fabriker till i runt tal 11 mill. kronor och torde för hela vår inhemska sockerindustri uppgå till nära 21 mill. kronor.

Nedläggning av sockerbetsodlingen skulle tvinga jordbruket över på mindre arbetskrävande produktionsgrenar och skulle alltså avsevärt öka arbetslösheten under en tid, då alla torde vara ense om vikten av att återföra mera arbetsfolk till landsbygden.

Även för järnvägarna i de sockerbetsodlande områdena har vår inhemska sockerproduktion stor ekonomisk betydelse, vilket bl. a. framgår därav, att de fraktkostnader, som belöpa ensamt på svenska sockerfabriksaktiebolagets hela sockertillverkning, beräknas överstiga 8 mill. kronor. Den inhemska sockerproduktionen tillför också stat och kommuner högst avsevärda skattebelopp, vilkas bortfallande särskilt skulle bereda många kommuner betydande ekonomiska svårigheter.

Det är sålunda ingalunda endast några få jordbrukares och industriägars intressen, som beröras av vår sockerproduktions framtida fortbestånd, utan det är tvärtom tusentals arbetare och en avsevärd del av hela vårt näringsliv, för vilka upprätthållandet av denna produktion måste sägas vara av vital betydelse.

När man i andra länder med stor energi understödjer den inhemska sockerproduktionen och såsom i England med betydande kostnader och uppoffringar från det allmännas sida söker bygga upp en ny inhemsk sockerproduktion, synes det oss vara en angelägenhet av allra största vikt, att vår egen sockerproduktion får det stöd från statsmakternas sida, som i den förhanden varande situationen kräves för att densamma skall kunna upprätthållas till gagn för hela vår folkhushållning.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om företagande av skyndsam utredning angående nödiga åtgärder för tryggande av inhemsk sockerbetsodling och sockerindustri samt om framläggande för innevarande riksdag av det förslag, vartill utredningen i fråga kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1926.

Nils Månsson.

Olof Olsson,
Kullenbergstorp.

J. Fjellman.

Arvid Lindman.

Harry Weibull.

A. Henrikson.

Carl Larson,
Tönnersa.

Th. Gardell,
Gans.

Nils Johansson,
Brånalt.

J. Nilsson,
Hörby.

Arvid Gardell.

Gust. Svedman.

Karl Wirsell.

David Pettersson.

Carl Arv. Anderson.

John Jönsson.

P. Valerius Olsson.

